

207. การควบคุมโรคและเพิ่มผลผลิตถั่วเหลืองสายพันธุ์ดีเด่น โดยน้ำหมักชีวภาพ

Bacterio Mineral Water (BMW) Soybean disease control and yield improvement by Bacterio Mineral Water (BMW)

ชุตินันต์ พานิชศักดิ์พัฒนา นางลักษ์ บั้นลาย นลินี ศิวาภรณ์ จิตติมา ยถาภูษานนท์
สุภา โพธิ์จันทร์ จุลศักดิ์ บุญรัตน์ เตือนใจ พุดชั่ง

บทคัดย่อ

ดำเนินการทดลองซ้ำที่เดิม 5 ปี โดยใน 3 ปีแรกปลูกถั่วเขียว (2547-2549) และปลูกถั่วเหลือง (2550-2551) โดยกรรมวิธีเดียวกัน ทำการทดลองแบบ RCB จำนวน 8 กรรมวิธี 4 ซ้ำ ดังนี้ แปลงตรวจสอบ, การใช้ปุ๋ยเคมีอย่างเดียว, การราดน้ำหมัก BMW, การใช้ปุ๋ยหมักมูลวัว, การใช้ปุ๋ยหมักมูลวัวที่หมักด้วยน้ำหมัก BMW+รด BMW 2 ครั้ง, การใช้ปุ๋ยเคมีครึ่งสูตร+ปุ๋ยหมักมูลวัว BMW, การใช้ปุ๋ยเคมีครึ่งสูตร+ปุ๋ยหมักที่ไม่มีน้ำหมัก BMW และ ปุ๋ยเคมีครึ่งสูตร+ปุ๋ยหมักที่มีน้ำหมัก BMW+รดน้ำ BMW 2 ครั้ง ผลการทดลองปี 2551 น้ำหนักผลผลิตที่ได้ไม่แตกต่างกันทางสถิติ อาการโรคใบไหม้ ของกรรมวิธีการราดน้ำหมัก BMW ในแปลงทดลองแสดงอาการเป็นโรคน้อยที่สุด คือ 2.5 (ค่อนข้างต้านทานโรค) ขณะที่กรรมวิธีตรวจสอบแสดงอาการโรค 4.75 (อ่อนแอต่อโรค) ปริมาณจุลินทรีย์ดินหลังปลูกแบคทีเรียมีมากกว่าก่อนปลูก แต่ปริมาณเชื้อรากลับมีน้อยกว่า ผลการวิเคราะห์ทางเคมีของดิน พบว่า การใส่ปุ๋ยเคมีทำให้ pH ลดมากกว่ากรรมวิธีอื่นๆ ปริมาณอินทรีย์วัตถุของการใช้ปุ๋ยเคมีและกรรมวิธีตรวจสอบมีค่าน้อยสุดคือ 1.4% ขณะที่การใส่ปุ๋ยหมักร่วมกับปุ๋ยเคมีมีค่ามากกว่าคือ 1.8% ปริมาณธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ของ P และ K ของการใส่ปุ๋ยเคมีและกรรมวิธีตรวจสอบมีค่าน้อยที่สุดและแตกต่างจากทางสถิติของกรรมวิธีอื่นๆ ขณะที่กรรมวิธีการใส่ปุ๋ยเคมี+ปุ๋ยหมัก BMW มีค่าของ P และ K มากกว่าแปลงตรวจสอบ 179 และ 134 ppm และ ค่า Organic Carbon (OC) มีค่าสูงสุดคือ 1.07 โดยกรรมวิธีตรวจสอบและการใช้ปุ๋ยเคมีอย่างเดียวมีค่าน้อยที่สุดเท่ากัน คือ 0.81 ซึ่งแตกต่างอย่างนัยสำคัญทางสถิติ การวิเคราะห์คุณค่าโภชนาการกรรมวิธีใส่ปุ๋ยเคมีมีค่าโปรตีนสูงที่สุด 39% แต่ไม่แตกต่างทางสถิติจากการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยหมัก สรุปได้ว่า การเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน และรักษาจุลินทรีย์ดินตลอดฤดูปลูกทำให้เพิ่มคุณภาพของดินโดยสามารถทดแทนปุ๋ยเคมีได้ และเพิ่มความเป็นประโยชน์ของ P และ K มากกว่า 100 ppm และ การใส่ปุ๋ยเคมีอย่างเดียวทำให้คุณภาพดินเสื่อม

การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

การใช้น้ำหมักชีวภาพ BMW ในการผลิตพืชไร่โดยการใช้ร่วมกับปุ๋ยคอก สามารถใช้ทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี การฉีดพ่นไม่มีความแตกต่างในผลผลิตและการป้องกันโรคทำให้เพิ่มต้นทุนแรงงานในการผลิต ดังนั้นในการผลิตถั่วเหลือง ควรเพิ่มจุลินทรีย์ปฏิปักษ์ต่อโรคโดยการเพิ่มปริมาณในปุ๋ยหมัก คุณสมบัติทางเคมีของดินเมื่อใช้น้ำหมัก BMW และ ไม่ใช้น้ำหมัก BMW มีคุณภาพใกล้เคียงกัน และดีกว่าการใช้ปุ๋ยเคมีอย่างเดียวชัดเจน ปริมาณฟอสฟอรัสที่ใช้ประโยชน์ได้ของการใช้ปุ๋ยหมักร่วมกับน้ำหมัก+ปุ๋ยเคมี เพิ่มขึ้น มากกว่า 82-179 ppm จากการทดลองการใช้ปุ๋ยเคมีอย่างเดียว เช่นเดียวกับโพแทสเซียมเพิ่มขึ้น 96-134 ppm แสดงอย่างชัดเจนว่า การใช้ปุ๋ยเคมีอย่างเดียวทำให้คุณสมบัติทางเคมีของดินเสื่อม การเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน และรักษาจุลินทรีย์ดินตลอดฤดูปลูกทำให้เพิ่มปริมาณฟอสฟอรัส และโพแทสเซียมที่ใช้ประโยชน์ได้ทดแทนการใส่ปุ๋ยเคมี